

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ
ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
ԳԱՎԱՌԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

ԳԻՏԱԿԱՆ ՀՈՂՎԱԾՆԵՐԻ
ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ N4

ԺՈՂՈՎԱԾՈՒԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿՈՒՄԸ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ Է
ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ
ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿՈՂՄԻՑ

ԳԱՎԱՌԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ
ՉՈՐՐՈՐԴ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎԻ
ՆՅՈՒԹԵՐԸ

МАТЕРИАЛЫ ЧЕТВЕРТОЙ НАУЧНОЙ
КОНФЕРЕНЦИИ ГАВАРСКОГО
ГОСУДАРСТВЕННОГО УНИВЕРСИТЕТА

Գլխավոր խմբագիր՝ պրոֆ. Հ. Խ. ՀԱԿՈԲՅԱՆ:
Խմբագրական կոլեգիա՝ պրոֆ. Ա. Ա. ՄԻՄՈՆՅԱՆ,
դոցենտ՝ Վ. Ժ. ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ,
դոցենտ՝ Վ. Լ. ԿԱՏՎԱԼՅԱՆ,
դոցենտ՝ Մ. Պ. ԱՎԱԳՅԱՆ:

Главный редактор: проф. Г. Х. АКОПЯН.

Редакционная коллегия: проф. А. А. СИМОНЯН,
доценты: В. Ж. АЙРАПЕТЯН,
В. Л. КАТВАЛЯН,
М. П. АВАГЯН.

ԳԱՎԱՌ – 2000թ.

ԴԱԲԱՐ – 2000Դ.
ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

1.	Հակոբյան Հ. Խ.	Մի դրվագ Գավառի պետական համալսարանի հիմնադրման պատմությունից:	3
2.	Հայրյան Ա. Խ.	Հայկական հարցում ԱՄՆ-ի և Անգլիայի քաղաքական խարդավանքները Պոստդամի կոնֆերանսում:	12
3.	Հայրյան Ա. Խ.	Հողային հարցը Հայաստանի Լոռվա ռուսական գյուղերում 1920-1929թթ.:	19
4.	Հարությունյան Հ. Ս.	10-րդ դարի նորահայտ վիմագիր արձանագրություն Գեղարքունիքի մարզի (Սևանի շրջան) Վարսեր գյուղից:	25
5.	Հարությունյան Հ. Ս.	Լճափ գյուղը և նրա նորահայտ արձանագրությունները:	28
6.	Պետրոսյան Ա. Ս.	Սևանա լճում նավարկություն հաստատելու համառոտ ակնարկ:	33
7.	Պետրոսյան Ա. Ս.	Ձկան որսի արգելքի տարիները Սևանա լճում:	38
8.	Մայիլյան Պ.	Հայ-վրացական 1918թ. դեկտեմբերյան զինված բախումը:	42
9.	Ռաշիդյան Ս. Հ.	16-րդ դարի նիդերլանդական բուրժուական հեղափոխության ուսուցման որոշ հանգուցային հարցերի մասին:	50
10.	Ռաշիդյան Ս. Հ.	Սասունի սրբավայրերն ու ավանդույթները:	56
11.	Ղազարյան Ֆ. Հ.	Քրիստոնեական բարոյական նորմերի դրսևորումը Նոր Կտակարանում և նրանց առանձնահատկություններն ու տարբերությունները Հին Կտակարանից:	63
12.	Ղաջոյան Հ. Գ.	Երիտասարդ Իսահակյանի խոհերը փիլիսոփայության մասին:	73
13.	Հովհաննիսյան Ս. Գ.	Փաստարկման տեսության հիմնական սկզբունքները: /ռուս./	82
ԼԵԶՈՒ ԵՎ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ			
14.	Կատվայան Վ. Լ.	Բայազետի բարբառի հնչյունաբանական մի առանձնահատկության մասին:	88
15.	Կատվայան Վ. Լ.	Հայերենի Ն և Մ հնչյունները բաղաձայնական կապակցություններում:	90
16.	Գրիգորյան Էդ. Ա.	Դիալեկտիկայի ընդհանուր օրենքների մասնավոր դրսևորումներից մեկը: /ռուս./	95
17.	Գրիգորյան Էդ. Ա.	Մտավոր ստեղծագործությունների գնահատողը: /ռուս./	98

18.	Մկտչյան Լ. Գ.	Ոչ լեզվական բուհերի ուսանողների մենախոսական բանավոր չպատրաստված խոսքի զարգացման վարժությունների համակարգ: /ռուս./	101
19.	Մուխսիխաչոյան Ա.Մ.	Աշխատանք՝ նվիրված բառի կազմին և բառակազմությանը, ռուսաց լեզվի դասերին հայկական լսարանում: /ռուս./	107
20.	Ներսիսյան Վ. Ա.	Նոր բառեր և իմաստային կիրառություններ Հովհաննես Օձնեցու երկերում:	113
21.	Թադևոսյան Հո. Ն.	Սահմանական եղանակի ժամանակաձևերի դրսևորումների որոշ առանձնահատկություններ Բաֆֆու «Մամվել» վեպում:	119
22.	Բազոյան Ա. Ս.	Շիլլերի «Ավագակները» և Բաֆֆու «Զալալեղինը»:	124

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

23.	Օհանյան Հ. Հ.	Աշխատանքային թեմաներով գրականության ու մամուլի դերը մարդկանց արտադարձական դաստիարակության գործում:	129

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

24.	Խաչատրյան Հ. Ս.	Գեղամա և Վարդենիսի լճահայաց լանջերի ձյունածածկությունը ջրի պաշարները և նրանց օգտագործման հնարավորությունները:	137
25.	Սայադյան Հ., Խաչատրյան Հ. Ս.	Գեղամա և Վարդենիսի հրաբխային լեռնավահանների բարձրադիր սարավանդների ջրարբիացման ժամանակակից հիմնահարցերը:	139
26.	Սայադյան Հ., Խաչատրյան Հ. Ս.	Սևանա լճավազանի բուսածածկույթի մարդածին փոփոխությունները և նրա ինքնավերականգման հնարավորությունները:	142
27.	Զաքարյան Բ., Խաչատրյան Հ. Ս.	Հայաստանի Հանրապետության ձմեռների դասակարգումը ըստ ձյան շերտի հզորության:	146
28.	Թորոսյան Մ. Մ.	ՀՀ էներգետիկայի այլընտրանքային հնարավորությունների մի քանի հարցեր:	151

ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

29.	Գարաքյան Գ. Գ. Գարաքյան Գ. Ս.	Վայրուտային կուրսը և նրա վրա ազդող գործոնների վերլուծությունը:	156
30.	Բազիկյան Ա. Վ.	Համայնքների հեռանկարային զարգացման հայեցակարգերի կազմման և մշակման մեթոդական մոտեցումները:	160
31.	Ամիրխանյան Ս. Գ.	Միջբյուջետային փոխհարաբերությունների էվոլյուցիան և դրանց ներգործությունը տարածքային-տնտեսական գործընթացների վրա:	169
32.	Առաքելյան Կ. Ա.	Արտադրանքի որակը և գործարար ակտիվության ռազմավարությունը:	180
33.	Հերզնյան Մ. Ն.	Հողօգտագործման բարելավման տնտեսական	

	հիմնախնդիրները Գեղարքունիքի մարզում:	182
34. Բագոյան Ս. Ս.	Ռուսաստանի Դաշնության 1998թ. օգոստոսի 17-ի տնտեսական ճգնաժամը և նրա ազդեցությունը ՀՀ տնտեսության վրա:	187

ՃԻԶԻԿԱ – ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱԿԱՆ ԵՎ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

35. Բաբլոյան Ա. Ա., Հայրապետյան Վ. Ժ.	Օղակային սեկտորի տեսքով լայնական հատույթով ուղղագծային, անիզոտրոպ պրիզմատիկ ձողի ուղրման խնդրի լուծում: /ռուս./	195
36. Հարությունյան Ռ. Ա., Հայրապետյան Վ. Ժ., Այրումովա Մ. Ռ.	Կորագծային կողմով ամրակցված ուղղագծային օրթոտրոպ օղակային սեկտորի հարթ դեֆորմացիան: /ռուս./	201
37. Մուխսիխաչոյան Ա.Ռ.	Մանրատաշեղային մակերևույթի երկայնքով տարածվող սահող առաձգական ալիքների մասին: /ռուս./	207
38. Աֆրիկյան Ս. Հ., Սարգսյան Վ. Շ.	Պլաստիկ հոսքի դեպքում աբրազիվային հատիկների կողմնորոշման մասին: /ռուս./	212
39. Աֆրիկյան Ս. Հ.	Միջավայրի պլաստիկ հոսքի ժամանակ չդեֆորմացվող հատիկների կողմնորոշման աստիճանի գնահատումը: /ռուս./	217
40. Բեգոյան Կ. Վ.	Օպտիմալ բազմապատիկ ստուգման որոշումը: /ռուս./	221
41. Հակոբյան Մ. Ջ., Հակոբյան Հ. Մ.	Սարքավորում արեգակի ուլտրամանուշակագույն ճառագայթման չափման համար:	223
42. Հովհաննիսյան Ա. Պ.	Ամոնիակի օքսիդացման ապարատի նյութական հաշվեկշռի վերլուծությունը Կիրովականի քիմիական կոմբինատի օրինակով:	225

ԿԵՆՍԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

43. Միմոնյան Ա. Ա.	Բջիջների ապոպտոզը և կյանքի երկարացման պրոբլեմը:	229
44. Միմոնյան Ա. Ա., Միմոնյան Լ. Ա.	Լակտատ և իզոցիտրատդեհիդրոգենազների ակտիվության հորմոնային կարգավորումը առնետների լյարդում հիպոթերմիայի դեպքում: /ռուս./	235
45. Անջեյան Բ. Հ.	Ժամանակակից մարդու էկոլոգիայի մասին: /ռուս./	239
46. Անջեյան Բ.Հ.	Երեխաների և պատանիների հիգիենայի դերը դպրոցականների առողջության պահպանման մեջ: /ռուս./	244
47. Հայրապետյան Էդ. Մ., Ավագյան Մ. Պ.	Գեղարքունիքի մարզի Գավառի տարածաշրջանի գետահովտադարավանդային հողերի մելիորատիվ վիճակը և բարելավման ուղիների:	247

48.	Հայրապետյան Էդ. Ս., Ավագյան Մ. Պ.	Գեղարքունիքի մարզի Մարտունու տարածաշրջանի ոռոգովի վարելահողերի ջրաֆիզիկական հատկությունները և բարելավման ուղիները:	252
49.	Բաղդյան Ս. Վ., Բաղդյան Ա. Ս.	Երկրաբուծության կուլտուրան և բերքը:	257
ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ			
50.	Ապիյան Ն. Ա.	Իրավական մշակույթի դերը իրավական պետության ձևավորման մեջ: /ռուս./	261
51.	Հակոբյան Ռ. Խ.	Միջազգային մարդասիրական իրավունքի հիմնական առաքելությունը:	271
52.	Հակոբյան Ռ. Խ.	Պատերազմ վարելու միջոցների և մեթոդների մասին:	276
53.	Հակոբյան Կ. Դ.	Մշակույթի, երիտասարդության և սպորտի ղեկավար մարմինների գործունեության ձևերը և մեթոդները: /ռուս./	282
54.	Հակոբյան Ջ. Հ.	Ժամանակակից իրավունքի սահմանումը:	294
55.	Սանոյան Ա. Գ.	Քաղաքականության, իրավունքի և իրավակարգի փոխհարաբերությունները միջազգային համակարգում: /ռուս./	313
56.	Սանոյան Ա. Գ.	Միջպետական համակարգը, հասկացությունը, հիմնական բաղադրիչները, նրա բովանդակության զարգացումը: /ռուս./	327